

Voorzitter: E. Hillekens (GL)

Namens de raad: T. van de Vendel (GL), J. van Veen (PvdA), T. Rustenbiel (D66), B. Hekkema (PvdD), M. Slood (Stadspartij), J. Huisman (SP), T. Havinga (VVD), O. van Schagen (S&S), L. Dwarshuis (CU), E. Armut (CDA), L. van der Laan (PvhN), K. Blauw (PVV)

Namens het college: P. Broeksma (wethouder)

Namens de griffie: A. Viersen

Implementatie zero emissiezone en evaluatie venstertijdengebied

00:16:38

Voorzitter: Een hele goedenavond allemaal. Welkom bij deze meningsvormende sessie over twee collegebrieven: de implementatie zero-emissiezone en de evaluatie venstertijdengebied. Er hebben zich voor deze sessie geen insprekers gemeld. Dat betekent dat we direct naar de raad gaan. Zoals u weet werken we in twee termijnen. U heeft in totaal vier minuten per fractie en voor het college is er vijftien minuten voor de beantwoording en de reactie. Ik wijs er nogmaals op dat de eerste termijn bedoeld is voor politieke vragen. Technische vragen had u kunnen navragen. De Partij voor de Dieren.

00:17:17

De heer Hekkema: Dank, Voorzitter. Mijn vraag heeft een inleiding nodig. We lezen in de evaluatie dat er in het voorgaande jaar veel meer incidentele ontheffingen fossiel zijn verleend dan vooraf geschat. Bij mijn fractie, roept dat de vraag op of al deze ontheffingen noodzakelijk zijn en of vooruitkijkend misschien andere maatregelen nodig zijn om het aantal ontheffingen te verminderen. Misschien zit dat in regelgeving, maar misschien ook in het verder stimuleren en faciliteren van andere vormen van vervoer en logistiek. Natuurlijk de verantwoordelijkheid van ondernemers om hun bedrijfsvoering daar gaandeweg op aan te passen. Want het doel is uiteindelijk minder uitstoot van fossiele brandstoffen binnen het venstertijdengebied. Een vraag aan de wethouder om daar kort op te reflecteren.

00:18:03

Voorzitter: Dank u wel. We gaan naar het CDA.

00:18:04

Mevrouw Armut: Dank, Voorzitter. Mijn vraag is best kort: is het college bereid om de Marco blauw in onze gemeente binnen de toekomstige zero-emissiezone een ontheffing te verlenen?

00:18:14

Voorzitter: GroenLinks-fractie.

00:18:17

De heer Van de Vendel GL: Dank u wel. Ik had ook een korte vraag: op welke termijn zou het haalbaar zijn om de zero-emissiezone uit te breiden naar het hele gebied binnen de ring?

00:18:29

Voorzitter: Helder. De Partij voor het Noorden.

00:18:34

De heer Van der Laan: Dank, Voorzitter. In hoeverre is het college bereid om eerst met de marktcooplui tot een oplossing te komen alvorens de emissiezone in te gaan voeren? Met andere woorden: als er voor 1 april 2025 geen oplossing ligt, in hoeverre is het college dan bereid om het hele voorstel in ieder geval voor die groep te gaan uitstellen?

00:19:03

Voorzitter: De VVD.

00:19:10

De heer Havinga VVD: Mijn vraag is: waarom wil het college vasthouden aan de datum van 1 april 2025 terwijl er aardig wat onduidelijkheden zijn voor ondernemers zoals de marktcooplui die we gehoord hebben, maar ook de effecten op de leefbaarheid. Er zijn heel veel uitzonderingen nodig. Is het niet beter om pas tot invoering over te gaan als er echt duidelijkheid is over al deze zaken?

00:19:30

Voorzitter: Dank u wel. We doen een rondje eerste termijnsvragen. Dan gaan we door naar de ChristenUnie.

00:19:48

De heer Dwarshuis CU: Dank u, Voorzitter. In de evaluatie wordt gesteld dat het ontwikkelen van de app waarschijnlijk tegemoet komt aan het extra werk wat het oplevert vooral voor kleine ondernemers: de administratieve lasten. Ziet het college nog andere mogelijkheden om die lasten omlaag te brengen voor kleinere ondernemers? Of is dat volgens het college genoeg? Ten tweede: we horen landelijk wat onduidelijkheid over wat er gaat gebeuren met elektrische vrachtauto's, rijbewijzen, gewichten. Er is nog steeds onduidelijkheid over de motorrijtuigenbelasting voor elektrische voertuigen. In hoeverre die gaan oplopen of niet. Houdt het college daar rekening mee in de invoering van een zero-emissiezone?

00:20:43

Voorzitter: Student en Stad.

00:20:49

De heer Van Schagen student: Volgens het huidige beleid en de gesprekken die zijn gevoerd, lijkt het erop dat roeivereniging De Hunze dichtbij Westhaven 75 procent van haar grote roeiwedstrijden niet meer kan bezoeken met de enorme botenwagens die ze hiervoor nodig hebben. Is de wethouder het met ons eens dat hier een werkbare oplossing voor moet komen, gezien de waarde van deze sportvereniging met 500 leden? Mijn volgende vraag: in de stukken lezen we dat zodra het ANPR-systeem gereed is, men van plan is om slechts één maand waarschuwingen te geven voordat we overgaan op boetes. Is het college het met ons eens dat dit vrij kort is? Dat we op deze manier riskeren dat we veel boetes gaan uitdelen aan onwetende ondernemers en zo draagvlak voor de nieuwe regelgeving verliezen? Nog een korte vraag want dit ging over het venstertijdgebied. Over de zero-emissiezone is nog niet duidelijk of er überhaupt een waarschuwingsperiode wordt ingevoerd met het geven van boetes via de app? Is het college met al eens dat hier

ook gewoon en waarschuwings periode voor ingevoerd moet worden van minstens een maand?

00:21:56

Voorzitter: Stadspartij.

00:21:58

Mevrouw Sloot stadspartij: Voorzitter, dank. Als lokale overheden, Voorzitter, boven op de Rijksregels eigen regels mogen invoeren, wordt het dan niet een communicatieve chaos, een administratieve chaos, een verkeerskundige chaos, en veiligheidschaos? Ik zou graag van alles willen weten wat het college daarover verwacht. Met betrekking tot de extra administratieve en handhavende uitvoering: hebben we daar voldoende capaciteit voor? Of hebben we zicht op die capaciteit in 2025? Als de gemeente zelf nog maar 18 procent van haar voertuigen emissievrij heeft, waarom moet het bedrijfsleven dan wel naar 100 procent? Is dat een goed voorbeeld? Hoe borgt het college de privacy van mensen als het ANPR-systeem naast handhaving ook gebruikt gaat worden voor monitoring van verkeer om effecten zichtbaar te maken?

00:22:53

Mevrouw Sloot stadspartij: Een vervolgvraag op de ChristenUnie: denkt het college dat de app zaligmakend zal zijn voor die vele ondernemers die hebben aangegeven in de problemen te komen? Nog een vraag met betrekking tot internet en app's: die kunnen eruit liggen. Als er daardoor fouten ontstaan, worden die dan wel of niet op de gebruiker verhaald? Mijn laatste vraag: denkt het college serieus na om de aanbevelingen over te nemen om horecaleveranciers uit te sluiten voor het aanvragen van incidentele ontheffingen? Dank u wel.

00:23:31

Voorzitter: De PVV met de vragen van eerste termijn. Daarna gaan we naar de wethouder voor beantwoording.

00:23:37

Mevrouw Blauw: Dank u wel, Voorzitter. Ik had een vraag: 18 oktober is er in de Tweede Kamer een motie voorgelegd waarbij ze vroegen om kleine MKB-bedrijven tot tenminste 2028 vrijstelling voor de zero-emissiezones te laten krijgen. Dat is een motie van de VVD. Die werd gesteund door de CDA, SP, PVV, Forum voor Democratie, JA 21, SGP, BBB, ChristenUnie, DENK en BVNL. Deze motie is aangenomen. Waarom gaan wij iets heel anders doen en koploper zijn door het veel eerder door te voeren, waardoor een heleboel ondernemers behoorlijk onderuit gaan?

00:24:26

Voorzitter: Dank u wel. We gaan over naar de wethouder voor de beantwoording van de vragen.

00:24:33

De heer Broeksma: Dank u wel, Voorzitter. Partij voor de Dieren merkte op dat de incidentele ontheffingen gestegen zijn. Tegelijkertijd heeft u gezien dat jaarontheffingen gedaald zijn. Waar het ons om gaat, is dat er minder in de zone gereden wordt. Dat lijkt het geval te zijn. Dat er meer incidentele ontheffingen aangevraagd worden. Dat product is makkelijker geworden. We handhaven beter.

Dat betekent dat mensen meer aanvragen en er minder op gokken. Al met al is het beeld dat er minder in de zone gereden wordt. Ook op de goede momenten 's ochtends zoals het hoort.

00:25:13

De heer Broeksma: U vraagt tegelijkertijd: faciliteren wij andere vormen? U heeft in de brief gezien dat met fietskoeriers, met elektrische auto's, busjes, bedrijven daaraan mee kunnen doen. We faciliteren dat met hubs. Commerciële bedrijven doen er ook aan mee met de City Hub. We proberen dat zoveel mogelijk te faciliteren, juist om die kleine ondernemer die misschien niet zelf een elektrisch voertuig kan aanschaffen toch te helpen. Het CDA en Partij voor het Noorden vragen naar de marktkooplui. We zijn met de marktkooplui een gesprek. Dat zijn we al jaren. Als het gaat over bijvoorbeeld die venstertijden. Daar hebben we met ze gesproken. Alles wat ze toen wilden, hebben we kunnen faciliteren. We zijn nu in gesprek over die zero-emissie. We kijken wat precies het wagenpark is. Waar hebben we het nu precies over? We kijken wat voor oplossingen daar mogelijk zijn.

00:26:14

De heer Broeksma: Partij voor het Noorden vraagt: invoeren pas na een oplossing. We hebben nog twaalf maanden: 1 april volgend jaar. Bedenkt dat het opgelost is voordat we het invoeren. Uiteraard doen we dat. Een zero-emissiezone invoeren helemaal binnen de ring. De wettelijke regeling is dat je dat vier jaar van tevoren aankondigt. Of het verstandig is en of we er nu aan toe zijn, is weer wat anders. Er is vier jaar voorbereiding nodig. Dat is de wettelijke termijn.

00:26:48

De heer Broeksma: VVD vraagt: "Kan het later?" Ja, dat kan. Als gemeente moeten we zelf het verkeersbesluit nemen. Dat kan later, maar dat is niet verstandig. We hebben het in al onze communicatie over 1 april 2025. Al vier jaar lang, sinds 2021, vier jaar van tevoren. Al langer spreken we daarover. Als het gaat over de invoering van de venstertijden, spreken we over de zero-emissiezone dat er aankomt. Bedrijven vragen ons: niet zwabberen. Blijf bij je beleid, doe het. Dat geeft onze zekerheid over de invoering. Dat betekent dat wij plannen kunnen maken.

00:27:23

De heer Broeksma: Een groot aantal bedrijven heeft al plannen gemaakt, ofwel uitgevoerd met de elektrische voertuigen. Het vertragen van het geheel zou voor hen nadelig zijn en dat zou voor ons als gemeente betekenen dat we een soort zwabberbeleid gaan voeren. Dat is ongewenst. We denken dat het niet nodig is, omdat we goed op stoom zijn om het op 1 april volgend jaar in te kunnen voeren.

00:27:49

De heer Broeksma: ChristenUnie vraagt: kunnen de lasten omlaag voor de kleine ondernemer? We proberen dat zo goed mogelijk te doen. Nadat je bent ingereeden kun je je bijvoorbeeld een dag later alsnog aanmelden: ik ben toen ingereeden voor een spoedreparatie of wat dan ook. Ook in het weekend kijken we er goed naar, omdat dan de administratie niet aanwezig is. Dat gaan we op een nette manier doen. Misschien is dat het antwoord op heel veel vragen die er zijn. We gaan het netjes doen. Het kan op een nette manier. We vragen van niemand het onmogelijke. Daar kijken wij op een goede manier naar.

00:28:27

De heer Broeksma: U vraagt: de motorrijtuigbelasting voor elektrische voertuigen, zal dat omhoog kunnen gaan? Dat is natuurlijk Rijksbeleid. Dat kan zo zijn. Wat wij vragen is om met elektrische voertuigen de binnenstad in te gaan: de zero-emissie. Er zijn ontheffingen mogelijk. Een ontheffing is natuurlijk een bijzondere zaak. Daar vragen we leges voor. De hoogte van de motorrijtuigenbelasting is buiten onze grip.

00:29:01

De heer Broeksma: Student en Stad vraagt naar roeivereniging De Hunze. Daar zijn we mee in gesprek en we zoeken naar een goede oplossing. Daar gaan we dat netjes doen. U vraagt naar overgangstermijnen voordat we gaan bekeuren. Ik neem daar goede nota van. Op 1 april volgend jaar zal het zijn. We gaan echt niet op 2 april of op 1 april 's ochtends meteen bekeuren. We beginnen natuurlijk met waarschuwingsbrieven want het doel is niet om bekeuringen te innen. Het doel is zero-emissie: een emissie armere binnenstad dan die was. U weet het allemaal nog wel: toen u op het terras van de Drie Gezusters zat, die zeshonderd bussen per dag die daar langs reden met diesel en alles. Dat is nu verleden tijd. We willen een stap verder gaan met deze zero-emissie voor de logistiek.

00:29:49

De heer Broeksma: 100 procent vraagt naar verschillende chaos of dat mogelijk is. Wij denken dat er geen enkele chaos gaat ontstaan. Geen van allen. Hebben wij capaciteit? Een van de capaciteitsoplossingen die we hebben is de handhaving met de ANPR-camera's. Dat er 100 procent vangrisco is. Dat betekent dat je één keer die fout maakt, misschien nog een tweede keer een fout maakt, maar op een gegeven moment doe je dat niet meer. Dus dat de capaciteit voor het uitschrijven van bekeuringen voldoende is.

00:30:25

De heer Broeksma: Bedrijven naar 100 procent. Niet elk voertuig dat een bedrijf in bezit heeft, moet een elektrisch voertuig zijn. Bedrijven hebben vaak meerdere voertuigen, maar het voertuig waarmee je de binnenstad in wilt, zal een zero-emissie voertuig moeten zijn. Bedrijven hoeven niet naar 100 procent en dat geldt ook niet voor de gemeente. U vraagt naar cameragebruik. Op het moment dat we de camera gaan gebruiken voor iets anders dan voor de doelstelling waarvoor die nu ingericht is, komen we bij u. Dat hebben we een paar jaar geleden zo afgesproken. Als het internet eruit ligt, gaan we dat natuurlijk allemaal netjes doen. De horeca uitsluiten is een van de dingen die we overwegen. Of we dat gaan doen is weer een ander verhaal, maar we overwegen het.

00:31:14

Voorzitter: Voordat u doorgaat naar de beantwoording op de vraag van PVV nog een vervolgvraag van de Stadspartij.

00:31:21

Mevrouw Sloot stadspartij: Voorzitter, ik vind het erg prettig om te horen dat ik op vier vragen te horen krijg: "Er komt geen chaos." Waar het ons om ging, is dat er duidelijk staat in de stukken dat gemeenteregels boven op de Rijksregels komen. Als ik zo de stukken lees, zijn wij zelf een stuk ambitieuzer en gaan wij een stukje verder. Dat betekent dat buiten de Rijksregels voor onze gemeente er extra regels zijn. Dat lijkt mij communicatief best verwarrend als jij vanuit een andere gemeente komt waar

andere regels zijn. Vandaar dat ik vraag: kan dat tot een communicatieve administratieve, verkeerskundige of zelfs veiligheidschaos zorgen? Dan vind ik het te makkelijk om te zeggen: "Er komt geen chaos." Ten aanzien van de capaciteit waar ik naar vroeg, dat betrof de capaciteit voor de administratieve uitvoering. Ik neem niet aan dat die camera's de bonnen gaan versturen naar mensen. Dat waren mijn vragen. Die zou ik toch graag beantwoord willen zien.

00:32:36

De heer Broeksma: Volgens mij gaan we juist minder ver dan de landelijke regels. We houden ons aan de landelijke ontheffingsregel. Eventueel kunnen we lokaal verdere ontheffingen verlenen. Waar de chaos zou kunnen ontstaan, is dat je in de gemeente Groningen wel een ontheffing zou krijgen en de gemeente Alkmaar bijvoorbeeld niet. Dat zou tot chaos kunnen leiden op het moment dat je Alkmaar binnenrijdt, maar in Groningen zal dat niet het geval zijn. Daarom is wel van belang om ons te houden aan de landelijke regelingen. Dat willen we grotendeels doen, maar we kijken waar lokaal maatwerk nodig is.

00:33:10

De heer Broeksma: Als het gaat over de bekeuringen: die worden natuurlijk door mensen uitgedeeld. Op het moment dat een camera iets signaleert, is daar een boa die dat verder afhandelt. PVV vraagt naar de motie van de Tweede Kamer. Die is door de staatssecretaris ontraden, omdat die onuitvoerbaar zou zijn. Tot zover, Voorzitter.

00:33:33

Voorzitter: Dank u wel. We gaan door naar de tweede termijn. Dan geef ik het CDA als eerste het woord.

00:33:41

Mevrouw Armut: Dank, Voorzitter. Het is goed om te zien dat het college op allerlei manieren in gesprek is met doelgroepen die in de nabije toekomst te maken krijgen met zero-emissiebeleid. Dat is hard nodig omdat er nog veel onduidelijkheid en veel zorgen leven. Een deel van die zorgen kan weggenomen worden door de landelijke ontheffingsregels die er zijn. Er zijn ook zorgen die blijven. Bijvoorbeeld over het grote aantal incidentele ontheffingen dat alsnog wordt aangevraagd en verleend. Voor een hoop partijen die werkzaam is in onze gemeente blijkt dat het niet mogelijk is om binnen de venstertijden hun werkzaamheden uit te voeren. Denk aan: spoedreparaties, stucadoorsbedrijven, bloemisten, noem het maar op. Hun werkzaamheden houden zich soms niet aan de venstertijden. In een elektrische bakfiets heb je maar zoveel ruimte.

00:34:29

Voorzitter: Dat levert een vraag op van GroenLinks.

00:34:32

De heer Van de Vendel GL: Dank u wel. Volgens mij gaat het om de venstertijden waar het probleem in zit, of om de zero-emissiezone waar het probleem in zit. We hebben voor beide ontheffingen die nu aangevraagd kunnen worden waardoor mensen hun werk kunnen blijven doen.

00:34:51

Mevrouw Armut: Voorzitter, ik denk beide. Ik zeg niet meteen dat het een ramp is,

maar ik zie dat er veel meer ontheffingen worden aangevraagd. Als jij bijvoorbeeld veel vaker buiten die tijden komt, dan ben je op een gegeven moment duurder uit. Ik zit aan het kostenplaatje te denken voor zulke bedrijven. Denk aan de bloemist: het is heel lastig voor een bloemist om alles binnen de venstertijden te doen. Dat gaat over versproducten. Hetzelfde geldt voor standplaatshouders en marktkooplui. Voorzitter, het is goed dat de gemeente in gesprek is waar behoefte en noodzaak is voor lokale ontheffingen. Wat ons betreft komen die er. Het kan niet zo zijn dat we onze marktkooplui opzadelen met regels waar zij in sommige gevallen niet of nauwelijks aan kunnen voldoen. Voor velen van hen is het niet te doen om een investering te doen van een halve ton of meer aan een voertuig.

00:35:44

Voorzitter: Dat levert een vraag op van de ChristenUnie.

00:35:46

De heer Dwarshuis CU: Voorzitter, ik heb een antwoord gehoord van de wethouder dat hij zei: "Daar gaan we een oplossing voor vinden." Ik moest nadenken over uw voorbeeld over de bloemist. Wat is volgens u een oplossing? U zegt: "Er worden te veel ontheffingen verleend en sommige ondernemers moeten veel ontheffingen aanvragen." Vindt u dan dat er meer uitzonderingen moeten komen? Of zou dat juist stimulans zijn voor de ondernemer om te verduurzamen?

00:36:14

Voorzitter: Het CDA.

00:36:15

Mevrouw Armut: Ik denk in sommige gevallen dat het geen gek idee is om te kijken: hebben zij misschien meer nodig? In heel veel gevallen willen mensen wel, maar is het heel lastig voor een kleine ondernemer om elektrisch te gaan. Dat is echt niet zo'n makkelijke oplossing.

00:36:53

Voorzitter: De heer Hekkema.

00:36:54

De heer Hekkema: Dank, Voorzitter. Ik ben het met mevrouw Armut van het CDA eens dat het voor sommige ondernemers heel lastig is, maar dat ontslaat ze niet van de plicht om samen met de gemeente of andere ondernemers te zoeken naar mogelijkheden om slimme combinaties te maken. Waar deze gemeente heel erg goed in faciliteert en mensen bij elkaar brengt. Ziet het CDA in tegenstelling tot alleen maar het zoeken in uitzonderingen een mogelijkheid om bijvoorbeeld dat verder te stimuleren? Of om ondernemers daar verder van te vergewissen?

00:37:26

Mevrouw Armut: Voorzitter, ik wil in ieder geval duidelijk maken dat heel veel ondernemers bereid zijn om met de gemeente in gesprek te gaan. Het is niet voor niks dat er al jaren met de gemeente wordt gepraat. Ik denk dat het een keer klaar moet zijn met het praten en dat er voor deze groep iets geregeld moet worden.

00:37:41

Voorzitter: Dat levert nog een vervolgvraag op.

00:37:44

De heer Hekkema: Voorzitter, is het CDA het met de Partij voor de Dieren eens dat er al heel veel door de gemeente gedaan is? Er is elf jaar lang gefaciliteerd, gestimuleerd, netwerken bijeengebracht, ervoor gezorgd dat ondernemers juist zero-emissie kunnen gaan bezorgen. Los van het feit dat er heel veel koplopers zijn die dit natuurlijk vanuit zichzelf al hebben georganiseerd. Ik denk dat het een vals beeld is van het CDA. Ik denk dat de gemeente al heel veel doet.

00:38:13

Mevrouw Armut: Voorzitter, ik heb nergens gezegd dat de gemeente niet veel doet. Ik zeg dat er heel veel zorgen zijn bij de ondernemers. Het zou niet uit de lucht moeten komen vallen als je een rondje doet bij ondernemers in deze gemeente, dat zij met heel veel problemen zitten. Dat zij met heel veel zorgen zitten en heel veel kosten en dat het echt niet zo makkelijk is om zo maar te verduurzamen. Wij willen dat zij extra tijd krijgen om mee te komen in deze transitie. We zullen daarom een motie indienen waarin we oproepen voor een lokale ontheffing en zorgen voor de ambulante handel. Tot zover.

00:38:49

Voorzitter: Dank u wel. De VVD als volgende voor de woordvoering.

00:38:55

De heer Havinga VVD: Dank u wel, Voorzitter. Een koploper zijn klinkt positief, maar in de politieke context is het belangrijk om goed te kijken naar doelmatigheid: is het daadwerkelijk een maatregel die onze inwoners en ondernemers ten goede komt? Wat de VVD betreft is dat bij het plan om de zero-emissiezone in te voeren niet het geval. Het plan zoals nu voorligt resulteert ten eerste helemaal niet in de zogenoemde zero-emissie zone. Er zijn dusdanig veel uitzonderingen dat er nog veel brandstofvoertuigen zullen blijven. De enigen die er echt wat van gaan voelen, zijn ondernemers die, zelfs als ze heel graag zouden willen, niet de mogelijkheid hebben om een ander voertuig aan te schaffen.

00:39:27

De heer Havinga VVD: Voor veel grote ketens en bedrijven zijn de maatregelen niet zo spannend. Ze zijn kapitaalkrchtig genoeg om hun wagenpark aan te passen. Als ze dat niet al gedaan hebben. De kleine ondernemers in de binnenstad hebben vaak niet de mogelijkheid om dit te doen. Voor ondernemers op de markt zijn grote zorgen of zij hun bedrijfsvoering wel voort kunnen zetten. Het college geeft aan dat zij bereid is om goed te kijken naar uitzonderingsgevallen. Echter resulteert dit in grote bureaucratische rompslomp die niemand ten goede komt. Immers, de vervuilende voertuigen mogen nog steeds de stad in maar de ondernemers hebben er werk en kosten van. Het college geeft aan al lange tijd in gesprek te zijn met ondernemers, maar er is nog veel onduidelijk. Zoals hoeveel ondernemers de maatregelen gaat raken en welke uitzonderingen er al dan niet gaan komen voor de markt. Wij vinden het als VVD onbegrijpelijk dat de gemeente deze maatregel nu wil gaan invoeren.

00:40:14

Voorzitter: Partij voor de Dieren.

00:40:18

De heer Hekkema: Voorzitter, ik hoor de VVD zeggen: "De maatregelen nu gaat

invoeren", maar ik lees in alle voorstellen en brieven dat de gemeente in gesprek is via de klankbordgroep met marktondernemers om samen te kijken of het wenselijk en noodzakelijk is om ontheffingen te gaan verlenen. De gemeente is naar mijn weten in gesprek met marktondernemers.

00:40:42

De heer Havinga VVD: Ze zijn wel een gesprek, maar er is er nog heel veel onduidelijk om wie het gaat en om hoeveel mensen het gaat. Het feit is dat we dit nu op 1 april 2025 willen gaan invoeren. Dan is het maar de vraag of daar überhaupt een akkoord over is en of we marktlui gaan ontheffen of niet. Dat is onduidelijk. Wij vinden het raar dat je dat niet eerst duidelijk hebt en dan pas gaat zeggen: op deze data gaan we het invoeren.

00:41:07

Voorzitter: Een vraag van D66.

00:41:13

De heer Rustebiel D66: Dank, Voorzitter. Is het niet juist heel goed dat de gemeente straks gaat kijken op basis van maatwerk wat er kan gebeuren met ontheffing voor degene die niet mee kan komen? We kunnen dit beleid toch niet pas gaan invoeren als iedereen volledig in staat is om te verduurzamen? We kunnen toch alvast aan de gang gaan en op een menselijke manier de ondernemers meenemen die het hier lastig mee hebben?

00:41:39

De heer Havinga VVD: Wij vinden het raar dat je dit nu al zo vast gaat leggen voordat je daadwerkelijk een beeld hebt hoe je dat gaat aanpakken.

00:41:46

Voorzitter: Dat levert vragen op van de PVV.

00:41:52

Mevrouw Blauw: In het verlengde van deze vragen: wij hebben als PVV een rondje markt gedaan. De gemeente kan zeggen dat ze met ondernemers en marktkooplui in gesprek zijn, maar ze willen het helemaal niet. Zijn deze berichten bij jullie terechtkomen?

00:42:12

De heer Havinga VVD: Dat is bij ons terechtgekomen. Het is niet uit te leggen naar de ondernemers waarom zijn de stad niet meer in mogen, maar de particulieren wel. Ik kan mij best voorstellen dat er situaties gaan komen waar particulieren die echt geen elektrisch voertuig kunnen betalen, het op particuliere naam zetten. Extra kosten gaan krijgen en daardoor helemaal nooit de mogelijkheid hebben om een elektrisch voertuig aan te schaffen. Het hele plan geeft het gevoel van een mooie pr-stunt, waar op papier vervuilende voertuigen uit de stad geweerd worden, maar er in de werkelijkheid weinig veranderd. Behalve dat hardwerkende ondernemers meer lasten en kosten krijgen. De gemeente probeert zich meedenkend op te stellen en alternatieven aan te dragen. In de dagelijkse praktijk zullen veel van deze ideeën lastig tot onmogelijk blijken.

00:43:03

De heer Havinga VVD: Dit heeft gevolgen voor ons vestigingsklimaat. Waarbij

ondernemers zullen besluiten niet langer in de binnenstad te willen leveren of hogere prijzen te vragen. Denk bijvoorbeeld aan servicemonteurs. Hierdoor zullen bewoners hinder gaan ondervinden.

00:43:14

Voorzitter: Een vraag van GroenLinks.

00:43:19

De heer Van de Vendel GL: In Nederland wordt het nu massaal ingevoerd. In heel veel gemeenten, bijvoorbeeld in België is dat al heel veel gedaan. Als je bijvoorbeeld naar Gent gaat, zie je in het straatbeeld enorm veel fietsen bijvoorbeeld van monteurs op een bakfiets met al hun spulletjes erin. Je ziet ze van winkels met hun bakfiets met al hun spullen erin. Het kan wel. Het is inderdaad een omslag die nodig is, maar met de tijd die we nog hebben, moet dat toch haalbaar zijn voor heel veel beroepen? Voor de rest zijn toch veel uitzonderingen mogelijk?

00:43:46

Voorzitter: Dan mag u de vraag beantwoorden en afronden.

00:43:52

De heer Havinga VVD: Wij zijn niet zoals andere steden. In grote steden kan ik me best voorstellen dat als je hele klantenbestand in de stad zit, dat het interessant is. Groningen is de enige stad in de provincie die echt groot is. Heel veel monteurs moeten verder reizen. Dat maakt een verschil. Deze mensen hebben busjes nodig die lange afstanden kunnen reizen. We maken ons veel zorgen. We zijn geen voorstander van het koplopersgedrag in dit geval en zijn niet blij met de invoer van de zero-emissiezone op 1 april 2025.

00:44:24

Voorzitter: Dank je wel. Welke fractie mag ik vervolgens het woord geven? Partij voor het Noorden.

00:44:28

De heer Van der Laan: Dank, Voorzitter. In beginsel kunnen wij ons wel vinden in een emissievrije zone. De binnenstad is daar in die zin geschikt voor: omsloten door een paar mooie grachten. Tegelijkertijd is het tempo nu erg hoog en past het binnen ons idee dat wij, dat is de kritische kant, een soort decadente hoogopgeleide, dure stad aan het maken zijn waarbij de kosten de pan uitrijzen.

00:44:59

Voorzitter: Dat levert een vraag op van Partij voor de Dieren. De heer Hekkema.

00:45:01

De heer Van der Laan: Voorzitter, over dat decadente en over de kop. Ik vind dat een beetje jammer naar onze ondernemers toe, waarvan in de afgelopen elf jaar er ontzettend veel zijn geweest die al een stap naar emissievrij hebben gezet. We bezegelen nu met het invoeren van zo'n emissiezone dat we dat nog verder gaan uitrollen. Vindt de heer Van der Laan het niet gek om het de hele tijd te hebben alsof we iets nieuws aan het doen zijn?

00:45:28

De heer Van der Laan: Mijn opmerking sloeg niet eens zozeer op de ondernemers, maar op de mensen die daar nog kunnen wonen. Je zult er maar een huis hebben en

je staat voor een grote verbouwing. Dan vallen er straks heel veel bouwbedrijven af die niet kunnen voldoen aan energiegunstige auto's. Dat betekent dat je wederom een stad voor de rijken aan het creëren bent. Daar zijn wij op tegen. Dat is de kritische kant van mijn verhaal. Dat is onbewust en waarschijnlijk is het college zich daar ook niet bewust van, maar dat is iets wat er gaat gebeuren in het kader van marktwerking.

00:46:10

De heer Van der Laan: De markt is voor iedereen. Iedereen komt overal vandaan om die markt te bezoeken. Die markt is voor ons echt heilig en moet blijven doorgaan als trekker naar dat centrum toe. Juist omdat het zo toegankelijk is en zoveel goede producten aanbiedt. Daar maken wij ons hele grote zorgen over. Dat is al een paar keer gezegd omdat er nog steeds geen oplossingen zijn. Het vergt investeringen van soms twee, drie ton als het gaat om trekkers die de grote marktwagens elektrisch kunnen trekken. Dat is echt een groot punt van zorg.

00:47:00

De heer Van der Laan: De roeivereniging is al ter sprake gekomen. Die kunnen straks niet meer met hun boten daar weg. Althans als ze dat vaker dan twaalf keer willen doen. Dat willen ze. Zo zijn er allemaal uitzonderingen. Een maand proef dat je dan geen boete krijgt, vinden wij heel kort. Dat zou minimaal een half jaar moeten zijn. Als aan die eisen kan worden voldaan, Voorzitter, kunnen wij een heel eind meekomen, maar met die kritische kanttekening.

00:47:34

Voorzitter: Dank u wel. Stadspartij.

00:47:46

Mevrouw Sloot stadspartij: Voorzitter, een jaar ontheffing voor niet planbare spoedwerkzaamheden. Vijf keer voor spoed: 350 euro. Het gaat hier niet om de boetes. Culturele gezelschappen uit het buitenland die eerst alle kentekens van hun crew moeten gaan noteren om ze de volgende dag te kunnen doorgeven, maar we moeten wel op tijd starten op dat toneel. Horecaleveranciers die misschien worden uitgesloten van incidentele ontheffingen. Dan gaan we met camera's de fietsers eventueel monitoren om effecten van het verkeer zichtbaar te maken. Dan nog de administratieve chaos die echt gaat ontstaan. Misschien heeft de wethouder het allemaal voor elkaar, maar wanneer gaat dit college eindelijk aan haar ondernemers denken? Ik hou het kort. Wij vinden dit een onzalig plan en daar houd ik het bij.

00:48:33

Voorzitter: Dat geeft wat ruimte om wat vragen te beantwoorden. Eerst D66 en dan ChristenUnie.

00:48:38

De heer Rustebiel D66: Hoe beoordeelt de fractie van Stadspartij 100 procent voor Groningen de huidige situatie, waarbij je een stapeling van ontheffingen hebt en een hoop administratie?

00:48:50

Mevrouw Sloot stadspartij: Voorzitter, zoals D66 waarschijnlijk wel weet, is de Stadspartij altijd tegen enorm veel regeldruk en uitzonderingen hier en uitzonderingen daar. Op het moment dat je continu bezig bent met je mensen,

inwoners van bovenaf aan te vertellen wat ze moeten doen in dit leven, dan krijg je dat. Wij zijn daar niet voor. Echt niet.

00:49:13

Voorzitter: De heer Dwarshuis voor een vraag.

00:49:15

De heer Dwarshuis CU: Dank u, Voorzitter. Ik ken de Stadspartij inderdaad als een kritische partij, maar bent u het met mij eens dat u de waarheid geweld aan doet door bijvoorbeeld dingen te suggereren over die camera's? Terwijl in het voorstel staat dat er eerst nog een voorstel aan de gemeenteraad wordt gedaan als we die camera's uitgebreider gaan gebruiken? U zegt: "Dat gaan we doen." Nee, dat is helemaal niet zo. Dat gaan we niet doen. Dat gaan we doen als wij dat als gemeenteraad toestaan. Schildert u die niet veel te zwart af op deze manier?

00:49:47

Mevrouw Sloot stadspartij: Ik ben het niet met u eens. Op het moment dat dit college met plannen komt en dit voorlegt aan de raad, dan weet u net zo goed als ik dat 99 procent van die plannen doorgaat. Ook in dit geval zal er worden gemonitord op verkeersbewegingen, want dat vinden we handig. Dus op fietsers.

00:50:10

Voorzitter: We gaan door naar de volgende woordvoering: de PVV.

00:50:17

Mevrouw Sloot stadspartij: Voorzitter, er is natuurlijk niets op tegen om fijnstof te bestrijden. Er is geen enkele onderbouwing of dat gezondheidswinst oplevert. Gezien de ruimtelijke inrichting van Groningen dat het uitbannen van auto en andere vervoersmiddelen de doodsteek is voor de gehele economie. Daarbij komt het meeste fijnstof van rubber van banden en van remschijven van auto's, dus ook elektrisch geen fijnstof. Er is nooit een causaal verband aangetoond. De PVV is natuurlijk voor een beter milieu. De vraag daarbij is: welke vorm van uitstoot toelaatbaar is. Willen we echt een zero-emissie dan moet je heel Groningen autovrij maken, inclusief de hele ring van Groningen.

00:50:57

Voorzitter: Een vraag van de ChristenUnie.

00:51:01

De heer Dwarshuis CU: Dank u, Voorzitter. De PVV heeft het erover dat er geen causaal verband aan te tonen is tussen de uitstoot van fijnstof en gezondheidsschade, maar dat is er wel degelijk. In Rotterdam is bijvoorbeeld een onderzoek dat kinderen die dichterbij de snelweg wonen vaker astma hebben of longproblemen hebben. Dat kunt u toch niet aan de kant schuiven?

00:51:20

Mevrouw Blauw: Dat is ook met de energietransitie. Er zijn verschillende wetenschappen over, maar ik ga verder. Net als de binnenstad niet de walmen van de ring over zich heen krijgt, de hele binnenstad is omcirkeld door de ring en de binnenring. Te allen tijde krijgt de binnenstad de fijnstof uit elke windrichting over zich heen. Dit beleid is nergens goed voor. Winkeliers, horecaondernemers, de markt, kermis, grote evenementen, zullen het slachtoffer zijn van dit beleid. Groningen wordt

op deze manier straks minder aantrekkelijk. Er zijn geen elektrische vrachtwagens die de karren van marktlooplied of kermislieden kunnen trekken. Die bestaan niet of zijn onbetaalbaar. Er wordt niet gekeken naar het verdienmodel van deze groepen. Deze staan al extreem onder druk. Dat geldt ook voor winkeliers met hoge huren en hogere energieprijzen. Veel ondernemers hebben niet alleen een werkgebied in Nederland, maar ook in Duitsland. Daar zijn geen voorzieningen voor elektrische wagens. Dat betekent dat deze ondernemers naast enorme investeringen in een elektrische wagen, als deze er al is, ook nog een diesel moeten aanhouden. Dubbele kosten. Dit gaat ondernemers nog harder raken dan de reclamebelasting. Met als gevolg dat de markt en de kermis ophoudt te bestaan. Wat ik net al aan heb gegeven: wij hebben een rondje markt gedaan. Geen enkele ondernemer wil het. Ze zeggen dat ze failliet gaan door dit beleid. Sociaal zou moeten zijn dat je opkomt voor de belangen van werknemers en de belangen van kleine ondernemers die op deze manier kopje onder worden gedrukt.

00:52:45

Voorzitter: Dat levert u een vraag op van Student en Stad.

00:52:48

De heer Van Schagen student: Ik heb een vraag over de kermis. De kermis in Groningen duurt in principe elf dagen. Er zijn twaalf ontheffingen die ondernemers kunnen aanvragen. Ik vraag me af of mevrouw Blauw zeker weet of de kermis inderdaad niet door kan gaan.

00:53:03

Mevrouw Blauw: Ja, zij hebben extreem last van dit beleid.

00:53:07

Voorzitter: Een vraag van PvdA.

00:53:09

De heer Van Veen: Niet echt een vraag. Volgens mij is de kermis landelijk uitgesloten.

00:53:18

Mevrouw Blauw: Het grote linkse gevaar is daarnaast dat de zero-emissiezone wordt uitgebreid naar andere delen van de gemeente, zoals bij het parkeerbeleid. Omdat idealen nooit realistisch zijn, is het voor deze gemeente nooit genoeg en zal altijd de grens van de samenleving worden opgerekt.

00:53:30

Voorzitter: Een vraag van de Stadspartij.

00:53:44

Mevrouw Sloot stadspartij: Voorzitter: uitbreiden naar andere wijken, waarop baseert u dat? Denkt u dat dat een reële verwachting is?

00:53:56

Mevrouw Blauw: Wij denken zeker dat het een reële verwachting is gezien de ervaringen met het beleid van deze gemeente. Al eerder genoemd: het voornemen om camerabeleid in te voeren voor handhaving, voor iets wat in onze ogen totaal overbodig is, doet hypocriet aan. Voor echte belangrijke zaken zoals veiligheid doet dit college en raad extreem moeilijk, terwijl veiligheid op nummer één zou moeten

staan. Dan wordt er geschermd met privacy, maar als er een milieupolitiestaat wordt ingevoerd, staat iedereen te klappen.

00:54:30

Voorzitter: GroenLinks wil een vraag stellen.

00:54:32

De heer Van de Vendel GL: Dank u wel, Voorzitter. Op het moment dat we alleen in de binnenstad invoeren is de redenatie dat de gezondheidswinst minimaal is. Als we nu het hele gebied binnen de ring nemen, heeft juist de binnenstad het meeste effect van dat hele beleid. Is het een heel goed idee om die zero-emissiezone binnen de hele ring te doen? Dat kan niet meteen, maar om dat te onderzoeken. Dan heeft de binnenstad in ieder geval schone lucht.

00:55:01

Mevrouw Blauw: Voorzitter, als GroenLinks een beetje heeft opgelet, willen wij dit beleid helemaal niet. Dus nee. Dank u, Voorzitter.

00:55:11

Voorzitter: Dank u wel. Welke fractie mag ik vervolgens het woord geven? Student en stad.

00:55:16

De heer Van Schagen student: Dank u wel, Voorzitter. Wij begrijpen dat de implementatie van de zero-emissiezone een belangrijke stap is in onze ambities als gemeente. We zijn als partij ervan overtuigd dat de invoering van deze zone de revaliteit van de stad zal verbeteren en dat ondernemers sneller de transitie maakt naar zero-emissie. We zien een paar kanttekeningen. De afgelopen tijd hebben we namelijk gezien hoe gecompliceerd implementatie van het venstertijdgebied was. Dit zal met de zero-emissiezone zeker niet anders zijn. Veel kleine ondernemers zullen getroffen worden door dit plan en sommigen zullen misschien zelfs uit het centrum moeten verdwijnen. Wij willen het college daarom op het hart drukken dat er niet alleen plannen voor deze uitzonderingsgevallen worden gemaakt, maar ook met deze uitzonderingsgevallen, bijvoorbeeld De Hunze.

00:56:11

De heer Van Schagen student: Het aantal bedrijven dat onder het gebied voor mogelijke uitzonderingen valt, moet niet onderschat worden. Ik denk dat we allemaal willen voorkomen dat er staanders op de markt verdwijnen, dat grote bouwprojecten niet meer door kunnen gaan of dat De Hunze 75 procent van haar grote roeiwedstrijden in de Randstad wellicht moet gaan afzeggen. Wat is de roeivereniging van 500 mensen dan nog waard? Wij willen het college meegeven dat het goed moet blijven monitoren waarom en hoeveel bedrijven problemen ervaren met deze regelgeving. Zodat er adequaat op gereageerd kan worden. Natuurlijk weer in samenwerking met deze organisaties.

00:56:52

Voorzitter: Dank u wel. De fractie van GroenLinks.

00:56:56

De heer Van de Vendel GL: Dank u wel, Voorzitter. We weten het allemaal: brandende hitte, verdroging, vernatting en onvoorspelbaarheid door

klimaatverandering. Voorzitter, we zijn nu allemaal binnengelopen tussen de bomen en het water op de Grote Markt in plaats van tussen de bussen. Nu zou je je kunnen afvragen wat het met elkaar te maken heeft. Het komt samen in de zero-emissiezone. Niet alleen richt dit het vizier op een uitstootvrije binnenstad en CO2-neutraal Groningen 2035. Het helpt zeker in combinatie met de venstertijden om de binnenstad leefbaarder te maken voor ondernemers, bezoekers en inwoner. Nogmaals vraag ik jullie om mee te gaan en jullie geheugen. Niet zo lang geleden reden hier vlak voor het stadhuis de hele dag af en aan bussen. Eerst diesel en toen elektrisch. Nu staan er bomen en spelen kinderen buiten. Net zoals we nu gewend zijn dat als je 's middags gaat winkelen je bijna geen busjes meer tegenkomt. En het ons opeens opvalt hoeveel busjes en vrachtwagens in de ochtend door de binnenstad gaan. Hier is actief beleid gevoerd en het heeft de leefbaarheid en de aantrekkelijkheid van de binnenstad enorm vergroot.

00:58:00

Voorzitter: Een aantal vragen. Eerst van de Stadspartij.

00:58:03

Mevrouw Sloot stadspartij: Voorzitter, ik vroeg me af of GroenLinks het ook is opgevallen hoe weinig oudere mensen nog met bussen naar de stad toe komen omdat het te ver lopen voor ze is vanaf de halte naar de binnenstad?

00:58:20

De heer Van de Vendel GL: Dank u wel. Het is mij niet per se opgevallen, maar als dat inderdaad een probleem is, denk ik dat we dat zeker moeten oplossen. Dan ben ik de eerste om daarmee een handreiking aan te nemen.

00:58:32

Voorzitter: De PVV.

00:58:35

Mevrouw Blauw: Dank u wel, Voorzitter. Alle ondernemers hebben aangegeven dat ze dit beleid desastreus vinden voor hun bedrijfsvoering en dat ze daardoor echt failliet gaan. Het is niet echt sociaal om dit dan toch door te voeren. Trekt GroenLinks zich dat niet aan?

00:58:59

De heer Van de Vendel GL: Uiteraard trekken wij ons het aan. De zorgen die er zijn, trekken wij ons aan. Daarom denk ik dat het heel goed is waarop de gemeente dit aanpakt met de uitzonderingen die er zowel landelijk als binnen de gemeente zijn. Met de enorme capaciteit die de gemeente hier inzet, met de gesprekken die er zijn. Maandag waren hier gesprekken met ondernemers. Dan hoor je de zorgen en gaan we in gesprek. Dan zie je hoe ingewikkeld het is, maar ook hoeveel daadkracht er is bij ondernemers en hoeveel passie voor de binnenstad er is. Hoeveel wilskracht er is om eruit te komen. Wel binnen het redelijke. Dat is het enige wat we vanuit college hebben gehoord. Dat gevoel is er bij ons in ieder geval en binnen het college volgens mij ook.

00:59:45

Voorzitter: Een vraag van Partij voor het Noorden.

00:59:50

De heer Van de Vendel GL: Voorzitter, als het college het niet lukt om met die marktkeoplui tot een oplossing te komen, want dat gaat echt om enorme investeringen die zij moeten doen.

01:00:06

De heer Van de Vendel GL: Ik ga er helemaal vanuit dat het college het lukt om een oplossing te vinden. Als dat niet lukt, dan spreken we dan weer verder. Met de zero-emissiezone zetten we weer zo'n stap. We maken de binnenstad weer een stukje schoner, stiller en leefbaarder. Uiteraard willen we dat dit goed verloopt en dat hierbij voldoende maatwerk geleverd wordt, zodat we het voor ondernemers een leefbare binnenstad houden. Hierin zien we de enorme inzet vanuit de gemeente. We hebben er het volle vertrouwen in dat de uitdagingen de komende tijd worden overwonnen.

01:00:43

De heer Van de Vendel GL: Daarna willen we nadrukkelijk ons vizier richten op het vergroten van de impact. Laten we leren van de andere steden, zoals Amsterdam en Rotterdam, die het gehele gedeelte binnen hun ring een zero-emissiezone maken. En onderzoeken hoe wij dat zo snel mogelijk kunnen invoeren. We zetten nu een belangrijke eerste stap, maar het is nadrukkelijk een eerste stap. We moeten naar een uitstootvrije samenleving. Daarbij moeten we de mensen de juiste kant opduwen. De tijd dringt dus ze maakt deze stap en zorgt dat die goed wordt gezet. Kijk dan weer verder vooruit, want de hele gemeente wil er uiteindelijk net zo bij liggen als de binnenstad.

01:01:17

Voorzitter: Dank u wel. De Partij voor het Noorden.

01:01:19

De heer Van de Vendel GL: Voorzitter, ik kan mij grotendeels aansluiten bij het toekomstbeeld van de heer Van de Vendel van GroenLinks, maar ik wil een klein stukje terug in de tijd. Elf jaar geleden is die Green Deal Zero Emissie Stadslogistiek ondertekend door deze gemeente. In die elf jaar zijn hele mooie stappen gezet door de gemeente samen met heel veel ondernemers. Als je een middagje door deze stad fietst zie je dat ondernemers van klein tot groot, allerlei slimme manieren hebben gevonden om de bevoorrading slimmer, efficiënter en vaak duurzamer te regelen. Een hele grote groep ondernemers is al overgestapt op Zero Emissie Stadslogistiek met behulp van de gemeente, maar soms ook in het netwerk van ondernemers met elkaar. Ik denk dat we als gemeente daar verder op moeten inzetten. Dat doet deze gemeente heel goed door communicatie uitingen en informatiebijeenkomsten te organiseren. En ervoor te zorgen dat die zero-emissiezone zo goed mogelijk kan worden geïnterpreteerd. Het is mooi dat de wethouder net aangaf dat die stappen verder worden ondernomen.

01:02:21

De heer Van de Vendel GL: Natuurlijk zullen er ondernemers zijn voor wie die stap lastiger te zetten is. We zijn daarom blij dat er een klankbordgroep in het leven geroepen is voor marktondernemers. Waarmee die zorgen bespreekbaar worden en in gezamenlijkheid naar oplossingen kan worden gezocht. Ik denk dat het goed is dat we nog niet vooruitlopen op die oplossingen, maar dat het een gezamenlijke zoektocht is. Waarbij natuurlijk wordt gekeken of die ontheffingen in welke vorm dan

ook wenselijk en noodzakelijk zijn. Misschien komen we in die gezamenlijke gesprekken tot andere oplossingen. Waarbij we als fractie aan moeten aangeven dat het niet zo zou moeten zijn dat we te veel gaan tornen aan het doel van de zero-emissiezone. Dat is natuurlijk het voorkomen van zoveel mogelijk uitstoot in de binnenstad en in aanvulling op GroenLinks natuurlijk zo ver mogelijk daarbuiten. We zien daar allerlei inspanningen voor. Wat ons betreft is dat waar we ons verder op moeten inzetten.

01:03:18

De heer Van de Vendel GL: Ik heb nog een korte vraag aan het college. Misschien kan het heel kort beantwoord worden. We zien dat er een aantal gemeenten is die gratis adviesgesprekken aan individuele ondernemers aanbiedt. Om samen te kijken hoe je je bijvoorbeeld zo goed mogelijk kunt voorbereiden op zo'n zero-emissiezone. Dat gaan over mogelijkheden voor laadpalen, subsidies van het Rijk, elektrische bakfietsen of het bundelen van bestellingen en leveringen. Er zijn al heel veel inspanningen gedaan. Je ziet in andere gemeenten dat die gratis adviesgesprekken best wel gretig aftrek vinden. Wat ons betreft zou dat misschien nog een goede aanvullende optie kunnen zijn. Dank.

01:03:52

Voorzitter: Dank u wel. Welke fractie mag ik het woord geven? ChristenUnie.

01:03:56

De heer Dwarshuis CU: Dank u, Voorzitter. Ik wilde aansluiten bij Student en Stad, maar daar zaten nog wat partijen tussen. Ik wil teruggaan naar ongeveer vijftig jaar geleden. In de jaren zeventig heeft het dit stadsbestuur zonder medewerking van de voorgangers van mijn partij gezegd dat we minder auto's in de binnenstad moesten hebben. Dat heeft heel wat verkeerschaos opgeleverd. Dat is op zich best na een aanlooperperiode goed gegaan, omdat de gemeente heel veel heeft ingezet op communicatie, verleiding, het aanbieden van alternatieven. Waar kun je dan wel je auto parkeren?

01:04:51

De heer Dwarshuis CU: Voorzitter, ik zie in deze evaluatie en de brief dat de gemeente nu stappen zet om dat op een soortgelijke manier te doen. Als we ambitieuze stappen nemen, gaat het niet zomaar. Dat gaat niet altijd zonder botsingen, moeilijkheden, hindernissen en hobbels in de weg, maar het kan wel. Dat hebben we vaker in de stad gedaan. Ik heb er vertrouwen in dat we dat nu gaan doen. Temeer omdat ik in de evaluatie zie dat het college en de gemeentelijke organisatie goed in gesprek is met bedrijven en verenigingen. Dat er alternatieven zijn in de vorm van hubs. Dat er meegedacht wordt met ondernemers. Dat bijvoorbeeld in het geval van de marktkooplui het college toezegt dat er een oplossing gaat komen voordat we tot invoering overgaan.

01:05:46

De heer Dwarshuis CU: De zorg van onze fractie zat inderdaad bij de kleinere ondernemers: kunnen die het volgen? Een bedrijf met misschien twintig auto's kan wel twee elektrische aanschaffen en die op de binnenstad zetten. Maar de zpp'er die een bedrijf in Winsum heeft en voor een aantal klussen in de binnenstad een woning moet verbouwen, moet maar kijken of hij met twaalf ontheffingen uit de voeten kan. Die twaalf ontheffingen is een stap. We zien dat vooral de administratieve last

omlaag kan. Daarom zijn we blij dat er een app komt. We hopen dat die goed werkt. Dat kan volgens mij in ieder geval in de lastendruk helpen. We hopen dat het college deze stappen blijft zetten om kleine en grotere ondernemers aan te haken, mee te nemen dat te doen.

01:06:42

De heer Dwarshuis CU: Onze zorg, tweede aandachtsgebied zit in een deel wat ik niet ongenoemd wil waar het college niet veel aan kan doen. Dat is voor mijn fractie de onzekerheid in allerlei Rijksbeleid. Als het gaat over rijbewijzen, als het gaat over motorrijtuigbelastingen die er mogelijk voor gaan zorgen dat vanaf 2026 elektrische auto's, elektrische bestelbussen en vrachtauto's enorm duur gaan worden. Dat levert volgens ons nog veel meer onzekerheid op voor de ondernemer dan hoe wij de invoering hier aanpakken. Dank u wel.

01:07:20

Voorzitter: Dank u wel. PvdA.

01:07:25

De heer Van Veen: Dank voor het woord, Voorzitter. Vandaag spreken we over de evaluatie van de venstertijden en globaal over de invoering van zero-emissiezone. De Groninger binnenstad is goed. Die is juist goed dankzij onze kleine en grote ondernemers, cafés en restaurants met eigen identiteit of winkeltjes met liefhebbers achter de toonbank. Hier verdienen veel Groningers hun inkomen. Hier ontmoeten we elkaar. Nu de bussen uit het centrum zijn beseffen we hoeveel overlast in geur en lawaai en drukte zij eerder veroorzaakten. Iets vergelijkbaars geldt voor bestelwagens, vrachtwagens en overig bedrijfsmatig verkeer.

01:07:57

De heer Van Veen: Het is goed dat de gemeente hier met de venstertijden gebied ingezet heeft en op termijn nog meer stappen dankzij zero-emission. Uiteindelijk is het goed voor onze ondernemers, want een aantrekkelijk centrum leidt tot meer bezoekers, leidt tot meer verkoop. Wel is het zaak om dit zorgvuldig in te voeren. Waarbij we nu spreken over de lessen van het venstertijdengebied en de invoering van zero-emissie. Voor de venstertijdengebied heb ik een aantal punten die ik nog mee wil geven.

01:08:22

De heer Van Veen: De brief eindigt met een lijstje aanbevelingen. Ik neem aan dat het college van plan is dat allemaal in te voeren, maar mijn fractie maakt zich zorgen over het uitsluiten van kleine horecaleveranciers voor het aanvragen van de incidentele ontheffingen. Juist deze kleine horecaleveranciers passen bij de korte voedselketens waar de PvdA en gelukkig ook dit college voorstander van is. Wat ons betreft zouden die kleine ondernemers de komende tijd hier nog gebruik van moeten kunnen maken. Ook vinden we het mooi dat er een app komt, waarbij ik aanneem dat eventueel aanvullende kosten voor het gebruik van die app, bijvoorbeeld een kvk-uittreksel die negen euro zestig kost, niet op de ondernemers afgewenteld worden. Dat die betaald worden door de gemeente.

01:09:02

De heer Van Veen: Tenslotte als het over venstertijden gaat, stel ik voor dat de gemeente juist in gesprek gaat met die bedrijven en ondernemers die meer dan

twalf dagen ontheffing nodig hadden. Dat lijkt me nuttige informatie voor de invoering van zero-emissie. Daarbij heb ik meteen een bruggetje naar het tweede onderwerp: de invoering van zero-emissie. Zoals uit mijn inleiding blijkt, vindt de PvdA het goed dat Groningen een van de negenentwintig gemeenten is waar het centrum op deze manier minder fijnstof zal hebben. Dit is goed voor de luchtkwaliteit van inwoners en bezoekers en bespaart op termijn veel CO2. Wel zijn er bij mijn fractie enkele zorgen met name rondom de communicatie en de timing. Bijvoorbeeld met betrekking tot de marktkooplui. Rond juni zullen we daar denk ik uitgebreid over spreken, want dan ligt er daadwerkelijk een besluit voor.

01:09:46

De heer Van Veen: Graag geef ik nu alvast de volgende punten mee. Ten eerste het punt van de timing. Veel gemeenten voeren dit op 1 januari in. Pas dan worden de kinderziektes duidelijk. Het is goed, vinden we als PvdA, dat wij daar achteraan lopen. Zodat wij nog tijd hebben om dat eventueel te verwerken. Wij vragen ons wel af of drie maanden voldoende is. Als blijkt dat er nog heel veel kinderziektes zijn, verwachten wij van de gemeente dat zij zich coulant opstelt. Bijvoorbeeld door de eerste maanden geen boetes te geven, zoals we ook bij de venstertijden gedaan hebben. Ten tweede: de warenmarkt. Voor de PvdA is het heel belangrijk dat die echt blijft bestaan. Als we een keuze zouden moeten maken tussen beide, kiezen wij volmondig voor die markt. We gaan ervan uit dat die keuze niet nodig zou zijn. Zoals duidelijk is, zijn er goede gesprekken tussen het college en de marktkooplui. We gaan ervan uit dat daar een goede oplossing voor komt en dat die onderdeel is van het voorstel wat in juni naar ons toekomt.

01:10:42

Voorzitter: Dat levert u een vraag op van het CDA.

01:10:44

Mevrouw Armut: Dank, Voorzitter. We hebben nu alle coalitiepartijen gehoord. Je hoort geweldige verhalen over hoe de bussen weg zijn en de auto's de binnenstad niet meer in komen. Wat is het geweldig. Volgens mij moeten we een beetje voorkomen dat Groningen een openluchtmuseum wordt en dat steeds minder mensen die ouder zijn de binnenstad niet meer inkomen. Mijn vraag is: is het niet een keer klaar met al die gesprekken die we voeren? Moeten we als raad niet het heft in eigen handen nemen en bijvoorbeeld voor die marktkooplui een ontheffing regelen?

01:11:21

De heer Van Veen: De inleiding kan ik niet helemaal linken met de vraag. Om een antwoord op de vraag te geven: volgens mij hoeft dat nog niet omdat er goede gesprekken gevoerd worden. Misschien zou uiteindelijk een ontheffing de oplossing zijn. Als dat nodig is, heeft u echt onze steun. Laten we eerst die gesprekken goed afwachten. Uw punt over die weinigen die het centrum niet meer in komen, daar ben ik het echt mee oneens. Juist op onze Grote Markt hebben we bijvoorbeeld allemaal zitplekken gezet waar je kunt gaan zitten. We hebben juist van onze markt een plek gemaakt waar je als je niet veel geld hebt, naartoe kunt. Waar je je eigen broodje mee kunt nemen. Waar een fontein is waar je kinderen in kunt laten spelen. Dat we een soort van centrum hebben voor de 'happy few', daar ga ik echt niet in mee. Dat klopt volgens mij echt niet.

01:12:10

De heer Van Veen: Het ging er al eerder over grote en kleine ondernemers. Een Albert Heijn of een groot distributiebedrijf kan hier wel goed aan oplossen. Voor kleinere ondernemers is het misschien moeilijker. Daar geldt weer die korte voedselketens. Juist voor bijvoorbeeld iemand die honing produceert in het Ommeland of iemand die in het Westerkwartier een kleine geitenhouderij heeft, juist die producten willen we hier Groningen verkopen. Om te voorkomen dat die producten niet de hele wereld overgevlogen worden. Wij vragen ons af of die hub bij Westpoort daarvoor voldoende gaat zijn. Wij verwachten in juni, als de voorstellen komen, dat daar specifieke maatregelen voor zijn.

01:12:49

Voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar D66.

01:12:53

De heer Rustebiel D66: Voorzitter, de ambitie om toe te werken naar een uitstootvrije binnenstad is meer dan tien jaar oud. Veel steden in andere landen doen het al of zijn verder. In die zin is het niet de raketwetenschapper die sommige fracties hier het lijken te doen zijn. Natuurlijk is het logisch dat nu die datum van invoering dichterbij komt, het spannender wordt voor die ondernemers. Onze ondernemers hebben het niet makkelijk. We hebben het hier vaak gehad over personeelstekort, huurprijzen en energielasten. Het zijn allemaal kleine dingen die er nog steeds bijkomen. Voor specifieke ondernemers kan een investering in een duurzaam voertuig een enorm bedrag zijn. We moeten dit beleid zeker volhouden, maar niet op een lichtzinnige manier.

01:13:29

De heer Rustebiel D66: Er zijn ook grenzen aan het maakbaarheidsdenken dat hier op het stadhuis soms leeft. Wij gaan natuurlijk niet compleet van het fossiele vervoer afkomen doordat wij zo nodig die uitstootvrije binnenstad hier gaan creëren. Dat is een klein puzzelstukje in het grotere geheel wat we gaan leggen. Daarom moeten we heel goed kijken of het werkt voor de mensen die het aangaat. Ontheffingen zijn een goede manier om de ondernemers die het niet lukt om mee te komen, te helpen. Ik denk inderdaad aan marktkooplui, kleine horecaondernemers en aannemersbedrijven. Toch vind ik dat het kader wat zo'n ontheffing geeft wel een beetje uitlegbaar moet zijn. Er zijn heel veel ondernemers die wel investeren in een duur en duurzaam voertuig. Die willen helder hebben waarom de één een ontheffing krijgt en zij die investering hebben moeten doen. Die duidelijkheid verdienen ondernemers.

01:14:13

De heer Rustebiel D66: Kijk vooral breed, naar die verduurzaming van logistiek in de binnenstad. Die uitstootvrije binnenstad is mooi, maar de grote slag als het gaat om een duurzamere en leefbare samenleving, winnen we er niet mee. Wees een beetje proportioneel in de handhaving straks. Blijf innoveren met die commerciële hubs. We hebben zelf nog het idee aangereikt van een waterhub. Dat zou een rol kunnen spelen. Ga vooral door op deze weg, maar kijk echt of iedereen mee kan komen. Ook als het gaat om boetes uitschrijven, handhaven, et cetera. We houden de vinger aan de pols, maar de hoofdlijn is goed.

01:14:51

Voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de laatste partij voor woordvoering: SP.

01:14:58

De heer Huisman: Als SP zijn wij natuurlijk voorstander van de zero-emissiezone zoals die genoemd wordt in de stukken. Echter, zien wij voor marktkooplui en allerlei andere groepen problemen ontstaan voor wat betreft de overgangperiode. Voor marktondernemers is een klankbordgroep opgericht waarvan wij ervan uit gaan dat met hun wensen en bedenkingen rekening wordt gehouden voor wat betreft de verdere invoering van de emissiezone.

01:15:29

De heer Huisman: In geen van de stukken wordt gesproken over de kermisexploitanten. Ik begreep net van de PvdA dat die landelijk zijn uitgezonderd. Dat vergeet ik als de wethouder dat gaat bevestigen. Mocht dat niet zo zijn, dan zou ik willen dat daar nog de nodige gesprekken mee gevoerd gaan worden. In de stukken wordt veel gesproken over maatwerk. We gaan er vanuit dat maatwerk wordt geleverd daar waar het nodig is, als dat uit alle gesprekken blijkt. Voor het overige kan ik mij bij de woordvoering van de ChristenUnie aansluiten. Dank.

01:16:12

Voorzitter: Dank u wel. We gaan naar een reactie van het college op uw inbreng. Ik geef het woord aan wethouder Broeksma.

01:16:21

De heer Broeksma: Dank u wel, Voorzitter. We hebben u twee brieven gestuurd over de venstertijden en over de zero-emissie. Ik zal eerst ingaan op de venstertijden. Daar is maar beperkt aantal opmerkingen over gemaakt. Bijvoorbeeld over de bloemist die problemen zou hebben met de venstertijden Omdat die vaker de binnenstad in zou moeten buiten de venstertijden om verse bloemen te kunnen bezorgen. Dat mag ongelimiteerd. Hij kan ongelimiteerd de binnenstad in. Alleen moet hij daar een ontheffing voor aanvragen. We willen iets met die venstertijden. We willen ook dat degene die de bloemen kopen in de middag, op een lekkere manier in onze binnenstad kunnen winkelen, kopen, verblijven en van de horeca gebruik kunnen maken. Dat dient een bepaald doel: 's morgens de spullen brengen en 's middags kunnen we dat op een fijne manier kopen.

01:17:23

De heer Broeksma: De Partij van de Arbeid vraagt verder nog naar de de kleine horecaleveranciers: hoe kijken we daarnaar? Een van de aanbevelingen uit de evaluatie. Het punt wat u noemt en dat neem ik tot mij, is die korte leveringsketen voor voedsel. U noemt bijvoorbeeld het Westerkwartier: het voedsel wat dichtbij verbouwd wordt. Willen we dat stimuleren? Die opmerking neem ik mee. Daar zullen we op terugkomen in ons definitieve conceptvoorstel.

01:17:56

De heer Broeksma: Voorzitter, dat waren de venstertijden. De zero-emissie: de term koplopersgedrag viel. We zijn niet alleen koploper, samen met negenentwintig andere gemeenten. Het was wethouder Van Keulen die in 2014 vooraan stond toen de vraag gesteld werd: wie wil meedoen met een Zero-emissie stadslogistiek? Samen met de IW om landelijke regels vast te stellen, juist om chaos te voorkomen.

Dat het in de steden waar het om gaat grofweg hetzelfde gaat. In lokale situaties kunnen daar uitzonderingen gemaakt worden. ChristenUnie zegt: ambitie, dat levert hobbels op. Dat zullen we hier misschien ook weer zien.

01:18:45

De heer Broeksma: Je hebt bij de venstertijden gezien dat de invoering net wat anders gaat dan we dachten. We denken zoveel incidentele ontheffingen, we denken zoveel jaar ontheffingen. Dat blijkt toch allemaal net iets anders te lopen. We zijn doorlopend met bedrijven in gesprek die zeggen: "We lopen ergens tegenaan, wat betekent dat voor mij? Hoe kan ik het oplossen?" Dat gaan wij met zero-emissie net zo doen, want we doen het ergens voor. Als de PVV zegt dat de gezondheidswinst twijfelachtig is: dieseluitlaatgassen zijn domweg giftig. Dat zijn giftige gassen. Als u daarnaast gaat zitten op een terras, vindt u dat niet fijn. Als u voor een stoplicht staat te wachten met uw kind of kleinkind voorop en u staat naast een dieselauto te wachten, is dat domweg ongezond.

01:19:25

Voorzitter: Dat levert u een vraag op van de PVV.

01:19:32

Mevrouw Blauw: Er is een onderzoek naar gedaan dat het niet die grote schade heeft die het college hier zegt dat er zo'n beleid op moet worden gemaakt. Dat is wetenschappelijk aangetoond.

01:19:45

Voorzitter: De wethouder.

01:19:46

De heer Broeksma: U zegt dat het niet aangetoond is dat die dieseluitlaatgassengiftig zijn? Laat dan die analyse voor uzelf. Ik vraag mij af welke wetenschappen dat zijn. De uitstootvrije binnenstad wordt genoemd. Dit is niet de uitstootvrije binnenstad. Dit draagt eraan bij, maar is lang niet alles. Dit gaat niet over personenauto's. We hebben een parkeergarage pal in het centrum waar personenauto's kunnen parkeren. Het is niet de uitstootvrije binnenstad, maar draagt bij aan de uitstootvrije binnenstad.

01:20:24

De heer Broeksma: GroenLinks vraagt: "Kan het gebied uitgebreid worden?" Dat is niet dit voorstel. Ik heb u gezegd wat daarvoor mogelijk is. Eerst maar dit en dan verder zien. Ik begrijp uw ambitie overigens wel. We gaan het invoeren. Invoeren willen we op een op goede manier doen. Er wordt naar zorgvuldigheid gevraagd. "Doe het niet lichtzinnig," zijn woorden die ik uit mond van raadsleden heb opgetekend. Het vereist domweg dat we dat op een goede manier invoeren. Op een goede manier met een overgangsregeling en op een goede manier met uitzonderingen.

01:21:02

De heer Broeksma: Als de VVD zegt: er zijn eerder te veel uitzonderingen, dus daarmee schiet je het doel voorbij. Ik denk niet dat er te veel uitzonderingen zijn. Ik denk wel dat er uitzonderingen nodig zijn, omdat we het op een goede manier willen invoeren. Wij vragen van niemand het onmogelijke. Afgelopen maandag hoor ik ook iemand vragen: "Ik wil een overgangsregeling tot 2050." Dat is weer de andere kant

van het spectrum. Er gaat wel iets gebeuren. Als ChristenUnie zegt: "Ambitie gaat gepaard met hobbels." Wij, ondernemers en bedrijven gaan hobbels merken.

01:21:37

Voorzitter: U heeft een vraag van de VVD.

01:21:40

De heer Havinga VVD: Dank u wel, Voorzitter. "We gaan niet het onmogelijke vragen", hoor ik al een paar keer. Dan vraag me af: kan de wethouder toezeggen dat er geen enkele ondernemer uit de stad gaat vertrekken of failliet gaat omdat zij niet meer met een voertuig in de stad kunnen komen? Want dan vraagt u dus wel het onmogelijke van die ondernemer, als dat het geval is. Of die ondernemer moet dan vertrekken omdat hij niet meer in de stad kan zijn, omdat hij het niet kan betalen om zo'n voertuig te hebben. Bijvoorbeeld iemand op de markt met een foodtruck.

01:22:10

De heer Broeksma: Er lijkt een discrepantie in die bijdrage te zitten. Aan de ene kant zegt u: "Er zijn te veel uitzonderingen." Tegelijkertijd vraagt u om uitzonderingen. Ik stel het vast.

01:22:28

De heer Havinga VVD: Onze mening is dat er zoveel uitzonderingen zijn dat we bijna kunnen zeggen: ga eerst terug naar de tekentafel. Ga kijken: wat willen we nu echt en ga dan pas invoeren? Waar ik nu op aansluit is dat u zegt: "Wij gaan niet het onmogelijke vragen van ondernemers", maar kunt u dan toezeggen dat er geen enkele ondernemer uit de stad zal vertrekken of failliet gaat omdat zij geen elektrisch voertuig kunnen aanschaffen? Bijvoorbeeld een foodtruck ondernemer op de markt, die geen ontheffing krijgt.

01:22:56

De heer Broeksma: Over marktkooplui kom ik zo te spreken. Dat is een van de uitzonderingen waar we het over hebben. Er is een landelijke ontheffingenbeleid en de overgangsregeling is allemaal al bekend. Dat staat vast. Die folder ligt hier nog. Die kunt u krijgen. Op de website zijn die regelingen bekend. We willen niet alles en voor iedereen in één keer. We doen het op een redelijke manier, maar het gaat de goede richting op. We gaan grote stappen nemen, kleine stappen nemen, maar elke stap gaat de kant op waar het naartoe moet. Uitzonderingen: u vraagt speciaal naar marktkooplui. Eerst de kermis, maar ook het circus. Daar zijn uitzondering voor via ontheffingen of je krijgt een automatische vrijstelling als dat ding jonger is dan dertien jaar. Dat hoeft je niet eens aan te vragen. Dat krijg je op basis van kenteken is dat bekend. Kermis en circus kan allemaal doorgaan.

01:23:49

De heer Broeksma: Uiteraard geldt dat ook voor de markt. We willen dat de markt blijft. Dat gaan we oplossen. We zijn met de markt in gesprek. Er wordt een motie aangekondigd met de uitkomst van dat gesprek. Er moeten uitzonderingen komen. Geef ruimte voor dat gesprek. Ga niet vooruitlopen op de uitkomst van die gesprekken. Wat ik u net aangaf, er zijn mensen die willen een ontheffing tot 2050. Er gaat wel iets veranderen. Er gaat iets veranderen. We willen deze kant op. We doen het op een zorgvuldige manier. We doen het op een redelijke manier. Er zijn

overgangsregelingen, landelijke regelingen. Daar houden we ons aan. We kijken waar lokaal maatwerk nodig is. Er is een roeiclub genoemd.

01:24:33

De heer Broeksma: Met de marktcoolplui hebben wij uiteraard goede gesprekken. Dat hebben we ook met de venstertijden gedaan. Alles wat ze wilden, hebben we kunnen realiseren. We gaan hiermee in gesprek hoe dat gaat. Als er gezegd wordt: "Er zijn geen vrachtwagens die marktwagens kunnen trekken". Die zijn er wel. Sommige karren worden door dezelfde wagen vaker heen en weer gereden. Dat zou best een elektrische SUV kunnen zijn. We gaan kijken wat daar mogelijk is. Dat doen we op een nette manier. De markt moet doorgaan. U hoeft zich er geen enkele zorgen over te maken dat die markt gaat verdwijnen.

01:25:08

De heer Broeksma: Met De Hunze zijn wij in gesprek. Dat heb ik bij de eerste ronde al gezegd. Aannemers hoeven echt niet hun hele wagenpark te vervangen. Dat kan alleen met de wagens die de binnenstad in willen. Het zou wat zijn als geen enkele aannemer meer de binnenstad in zou gaan. De eerste aannemer die een elektrische wagen heeft, heeft de hele binnenstad als markt voor zich in z'n eentje. Dat gaat vast niet gebeuren. Daar zorgt de markt voor. Gaan er bedrijven failliet? Faillissement is een uitzonderingsgrond. Als u dreigt failliet te gaan, is dat een uitzonderingsgrond. Dat is een reactie op de vraag van de VVD.

01:25:46

De heer Broeksma: Met betrekking tot de invoering: minimaal een half jaar geen boetes. We doen het zorgvuldig. Als ik nu zeg: "We gaan een half jaar geen boetes uitdelen", betekent dat 1 april 1 oktober is? Dat gaan we niet zeggen, maar we gaan dat op een zorgvuldige manier doen. Dat hebben we met venstertijden ook gedaan. De manier waarop we dat deden, is op een keurige manier gegaan. We gaan het uiteraard monitoren. De vraag die Student en Stad stelt: zijn er adviesgesprekken met de individuele ondernemers? Die zijn er. Een op een kunnen daar gesprekken mee zijn met het adviesloket of de klankbordgroep logistiek die regelmatig bij elkaar komt. Een op een gesprekken zijn mogelijk: wat is in mijn situatie een goede oplossing? Wij zijn niet voor één gat gevangen. Er zijn verschillende mogelijkheden om op een goede manier gevolg te geven aan het beleid.

01:26:40

De heer Broeksma: Als er gevraagd wordt om coulance: wij zijn niet de eerste gemeente die het gaat invoeren. Zestien van de negenentwintig gemeenten beginnen op 1 januari 2025. Op het moment dat wij gaan invoeren en dan nog een coulanceperiode ingelasten, zien we de ervaringen elders. Natuurlijk ook landelijke club. We zijn met 28 andere gemeenten en het Rijk in gesprek. We gaan zien wat er gebeurt. Treedt er chaos op, dan weten we dat. Dan kunnen we maatregelen nemen. We verwachten dat allemaal niet, maar mocht dat het geval zijn kunnen we naar bevind van zaken handelen. Dat zeg ik uiteraard toe, want we willen dat het op een goede manier wordt ingevoerd.

01:27:18

Voorzitter: Dat levert een vraag op van het CDA.

01:27:21

Mevrouw Armut: Voorzitter, dank. Ik denk niet dat de wethouder het zo bedoelt, maar ik vind soms dat er heel lichtzinnig wordt gedaan, ook over wat mevrouw Sloot zegt, over de zorgen die er leven. Wij zeggen niet: de hele markt verdwijnt. Maar er zijn marktcooplui die hier niet in mee kunnen komen. Het enige wat we horen is: "We gaan in gesprek." Er zijn al jaren gesprekken. "Dien die motie niet in." Dan denk ik: waarom krijgen wij dan niet de toezegging: zij krijgen een ontheffing? Wij gaan zorgen dat zij alsnog door kunnen gaan. We krijgen tegelijkertijd vrij weinig zekerheid. We zitten hier toch ook om te controleren?

01:28:03

De heer Broeksma: De motie die u aankondigt, betekent dat u een voorschot neemt op de uitkomst van die gesprekken. U zegt: "Marktcooplui moeten automatisch die ontheffing krijgen." Einde gesprek is dat. Dan vraag ik me af waarom die gesprekken überhaupt zouden moeten plaatsvinden. Als wat u betreft, de uitkomst al vaststaat. De uitkomst die u zegt is veel te kort door de bocht. Er zijn meer mogelijkheden, want we willen uiteindelijk wel die logistiek op een zero-emissie manier de binnenstad bereikt.

01:28:40

Voorzitter: Het staat u natuurlijk vrij om vragen te stellen. Maar houd rekening met de tijd van het debat. We beginnen eerst bij mevrouw Sloot.

01:28:56

Mevrouw Sloot stadspartij: Voorzitter, hoor ik nu goed dat de wethouder impliceert: we zijn nu heel lang aan het praten, we zijn hartstikke lang aan het praten, we gaan door met praten, maar uiteindelijk willen wij dat het zo gebeurt. Dat is de uiteindelijke uitkomst van het gesprek. Dat impliceert de wethouder volgens mij. Waarom moeten we langer praten, als we al weten dat dit gaat gebeuren? Dan houden we toch mensen aan het lijntje?

01:29:33

Voorzitter: We gaan naar de beantwoording van de wethouder.

01:29:38

De heer Broeksma: Misschien moet mevrouw Sloot duidelijk maken wat er precies gebeurt. We voeren een zero-emissiezone in. Dat betekent dat we logistiek naar zero-emissie willen. Invoeringstermijn, de overgangsregeling, de uitzonderingen en de ontheffingen zijn het onderwerp van gesprek. Als ik zeg: die zero-emissiezone gaan we invoeren, op welk tempo, op welke manier, welke ontheffingen en welke uitzonderingen, dat is het onderwerp van gesprek. Als mevrouw Armut aangeeft: ik weet de uitkomst al, er moeten ontheffingen komen. Dan zeg ik: er zijn nog veel meer gradaties mogelijk. Bijvoorbeeld in tempo, bijvoorbeeld in type wagen, bijvoorbeeld in andere manieren waarop dat geregeld kan worden. Het aantal ontheffingen, de periode van ontheffingen et cetera. Dat zijn onderwerpen van gesprek. Die gesprekken ronden we af en dan maken we een verkeersbesluit en een ontheffingenbeleid. Dat gaat de inspraak in. Zo gaat het.

01:30:45

Voorzitter: Tot zover de discussie. We gaan afronden. Het zijn twee collegebrieven dus die gaan in principe niet door naar de raad. Het CDA had een motie vreemd

aangekondigd. Zijn er nog andere partijen die iets overwegen, en dan het liefst met de inhoud erbij? Ja, dat is Stadspartij.

01:31:00

Mevrouw Sloot stadspartij: De Stadspartij overweegt het CDA daarin te steunen.

01:31:03

Voorzitter: Helder. Andere partijen? PVV zei dat ze ook de CDA daarin steunen. Ik ga geen koppen voor u tellen, dat is uw eigen taak. Dan hebben we het zo volgens mij afgerond. Dan rest mij u alvast fijne paasdagen dan wel een fijn lang weekend te wensen. Fijne avond.